Thucydidis

Suethice vertendi periculum,

quod,

Consentiente Ampl. Philos. Ordine Lundensi,

Præside

CAROLO AUG. HAGBERG,

Professore Norbergiano Reg. et Ord.

pro laurea

p. p.

H. J. FRIBERG,

Ostrogothus.

ACAD.
LUGD.BAT.
BIBL.

In academia Carolina die XIX Junii MDCCCXLI.

P. V.

LUNDÆ,
typis excudit Carolus Fr. Berling,
Universitatis typographus.
MDCCCXLI.

skulle vi lätt kunna börja ett krig emot sådana, och med hvad tillförsigt, oberedde anfalla dem? Månne till skepp? men deri äro vi underlägsne. Och ville vi först öfva oss och rusta oss till motvärn, så fordrades tid. Månne till penningar? Men i denna sak äro vi ännu mera underlägsne, och hvarken ege vi en gemensam skatt, ej heller kunne vi lätteligen sammanskjuta af vårt eget.

LXXXI.

Måhända skulle någon derutaf taga mod till sig, att vi äro dem öfverlägsne i vapen och manskap, så att vi kunde infalla i deras land och härja det. Men de ega dessutom mycket annat land öfver hvilket de herrska, och öfver hafvet skola de få sina förnödenheter. Om vi åter vilje försöka att bringa deras bundsförvandter att affalla, så måste vi ock kunna bispringa dem med en flotta, emedan de till större delen äro öboer. Hvad kommer det således att blifva för ett krig för oss? Ty om vi hvarken kunna segra till sjös, eller afhända dem de tillgångar, hvaraf de underhålla sin sjömakt, så skole vi sjelfve lida mest. Och i sådana omständigheter kunna vi icke med heder gå ifrån saken, särdeles om vi synas vara de, som egentligen börjat tvisten. Och icke må vi förhäfva oss på det hopp, att kriget snart skall slutas, om vi härje deras land. Fastmer fruktar jag, att vi komma att öfverlemna det i arf åt våra barn. Så att det är högst sannolikt, att Athenarne i sin högsinthet, hvarken lära vara slafvar af sin jordtorfva, eller af oerfarenhet låta skrämma sig för krig.

LXXXII.

Dock är det ingalunda min mening, att likgiltigt låta dem kränka våra bundsförvandter, eller att underlåta att ertappa dem i deras försåtliga tilltag, utan blott att ännu icke röra vapnen, utan skicka sändebud och göra dem föreställningar, likväl så, att vi hvarken för mycket före-

spegla krig eller visa oss efterlåtne. Emedlertid kunne vi sjelfve rusta oss genom värfning af bundsförvandter både bland Hellener och Barbarer, om vi någorstädes ifrån kunna vinna förstärkning i skepp eller penningar. Ty det kan ingen förtänka, att en och hvar, som, i likhet med oss, försåtligt bemötes af Athenarne, söker sin räddning, ej blott med Helleners utan ock Barbarers hjelp. Låtom oss äfven anlita våra egna tillgångar. Och om de höra våra sändebud så är det bäst. Hvarom icke, så må vi efter två eller tre år, om så synes, bättre rustade draga ut emot dem. Möjligen skola de, då de se våra tillrustningar, och förnimma att våra ord med dem öfverensstämma, heldre gifva med sig, så länge de se sitt land ohärjadt och ännu kunna rådpläga om sitt närvarande okränkta goda. Ty ansen ej deras land för annat än en underpant, och det så mycket mer, ju bättre det är odladt. Men detta bören J så mycket som möjligt skona, och ej genom att bringa dem till ursinnighet, göra dem så mycket svårare att kufva. Ty om vi, oberedde och förmådde af bundsförvandterna, förhasta oss att härja deras land, så sen till, att vi ej bringa Peloponnesus i långt svårare elände. Ty städers och enskildas klagomål år det möjligt att ställa till rätta, men ett krig, hvilket alla för sina egna orsaker företaga, och om hvilket man ej vet hvilken utgång det skall taga, är ej lätt att med äran bilägga.

LXXXIII.

Och må det icke af någon anses för feghet, att flere ej genast angripa *en enda* stad. Ty äfven de hafva ett icke ringare antal bundsförvandter, som gifva dem inkomster; och ett krig beror icke mera af vapen än penningar, hvarigenom vapnen blifva verksamma, särdeles i krig emellan en landmakt och en sjömakt. Låtom oss derföre först skaffa penningar, och ej förut låta förhäfva oss af bundsförvandternas tal. Och vi, som skola uppbära mesta skulden för följderne, de må nu utfalla huru som helst, vi måge ock med lugn på förhand betänka dem.

LXXXIV.

För den långsamhet och senfärdighet, hvilken man i synnerhet förbrår oss, behöfven J ej blygas. Ty om J öfverilen Er, skolen J kanske sednare hinna slutet, emedan J oberedde gripit verket an. Vidare ege vi en fri och i alla tider högst berömd stad, och denna vår långsamhet torde framför allt vara en välbetänkt måtta. Ty derigenom äre vi de ende, som ej blifva öfvermodige i medgången, och mindre än andra förlore modet i olyckan. Och när någon med beröm vill locka oss i faror, emot vårt bättre vetande, så låta vi ej hänrycka oss af talets ljuflighet. Söker åter någon att förbittra oss med tadel, så ändra vi ej råd i förtreten. Vi äro tappra och rådvisa igenom vår visliga måtta, tappra, derföre att hederskänslan är på det närmaste befryndad med hofsamheten och modet med hederskänslan; rådvise åter, emedan vi äre för enfaldigt uppfödde för att förakta lagarne, och för strängt och allvarligt för att vara dem olydige, men ej nog vanda vid att fara med flärd, för att med fagert tal klandra fiendernas anstalter utan att gripa verket an. Men det förstå vi, att anse andras planer för jemngoda med våra egna; och att ej tro att lyckans vändningar bero på klyftighet i tal. Ständigt ruste vi oss med handling emot våra fiender, som om de följde väl öfverlagda beslut. Ty icke på en fiendes felsteg böra vi grunda våra förhoppningar, utan på våra egna fasta och välbetänkta beslut. Ty man bör ej tro, att den ena menniskan är mycket olik den andra, men att den är bäst, som haft nöden till lärmästare.

LXXXV.

Må vi derföre ej gå ifrån dessa plägseder, hvilka våra fäder oss lemnat, och hvilka vi städse till vår fromma bibehållit, och må vi ej, i öfverilning och på en kort stund af dagen besluta om många personers, skatters, städers och vår äras öde, utan må det ske med sans. Ty detta står i vår makt mer än i andras, för vår styrkas skuld. Skicken till Athenarne sändebud om Potidæa, skicken äfvenledes till dem om bundsförvand-

ternas klagomål öfver liden orätt, i synnerhet som de sjelfve äro beredvillige att afgöra saken inför rätta. Och den som så gör, emot honom är det ej lagligt att gå till väga som emot en våldsverkare. Men rusten eder tillika till kriget. Ty så skolen J fatta de bästa och för fienden fruktansvärdaste beslut. Så talade Archidamus, men Sthenelaidas, en af de dåvarande Ephorerne, trädde först fram och sade så åt Lacedæmonierna.

Oratio Sthenelaidæ. Cap. LXXXVI.

LXXXVI.

Athenarnes långa tal kan jag ej begripa; ty under det de mycket prisat sig sjelfva, hafva de ingalunda motsagt, att de ju förorättat våra bundsförvandter och Peloponnesus. Höllo de sig än rättskaffens emot Perserne på den tiden, så uppföra de sig likväl nu dåligt emot oss, och äro dubbelt straff värde, i det de från ett rättskaffens folk blifvit ett dåligt. Men vi äre desamme både då och nu, och om vi äre förnuftige, skole vi ej se igenom finger med att det sker våra bundsförvandter orätt, eller vara senfärdige med hämden deröfver: ty deras lidande är icke senfärdigt. Andre hafva mycket penningar, skepp och hästar; vi åter hafva goda bundsförvandter, dem vi ej böra gifva till spillo åt Athenarne; ej heller må saken afgöras med rättegångar och ord, då de ej med ord blifvit förolämpade; nej hämd, och det snart och med allo makt. Och ingen må komma och säga, att vi böra rådpläga sedan vi blifvit förorättade, utan böra fastmer de, som ännu begå orätt väl betänka sig. Rösten derföre, J Lacedæmonier, såsom Sparta värdigt är, för krig, och låten hvarken Athenarne blifva mäktigare eller bundsförvandterna förrådda, utan låtom oss med Gudarnes hjelp draga ut emot våldsmännen.

Oratio Corinthiorum. Cap. CXX—CXXIV.

CXX.

Bundsförvandter! Lacedæmonierna må vi nu icke vidare anklaga att ej sjelfve hafva beslutit kriget. Och oss hafva de äfven till detta ändamål sammankallat. Ty dem, som äro andras ledare, höfves det att sköta sitt eget efter jemnlikhet, men framför allt se på det allmänna, likasom de ock i annat af alla framför andra hedras. Men så många af oss som med Athenarne haft någon gemenskap, behöfva ej den lärdom, att man bör akta sig för dem. Men de, som bo längre inåt landet, och ej vid stora handelsvägen, böra veta, att om de ej bistå kustlandets invånare, så skall så väl utförseln af landets frukter, som införseln af de varor, som hafvet har att bjuda fasta landets invånare, mycket försvåras. Och må de ej falskt bedöma hvad nu är sagdt, såsom ginge det dem icke an, utan må de vänta sig, att om de lemna kustländerna åt sitt öde, skall det onda äfven komma till dem, och att rådplägningen ej minst gäller dem sjelfva. Hvarföre de ock ej böra förhala med att utbyta freden mot kriget. Ty det tillhör visserligen förståndiga menniskor att hålla sig stilla då de ej förorättas; men rättskaffens män, att, då de förolämpas, välja i krig stället för fred, och när så bär till, åter gå ifrån krig till förlikning, samt att hvarken af segerlycka förhäfvas, eller för ett ljufligt fredslugn tiga och lida; ty den som hvilar och njuter, kan snart nog, om han så håller sig stilla, blifva beröfvad den ljufliga maklighet för hvars skull han är overksam: den åter som af krigslycka blir öfvermodig, betänker icke att han förhäfver sig af ett förrädiskt mod. Ty många okloka företag hafva mot ännu oklokare motståndare lyckats, men ännu flera, som synts välbetänkta, hafva nesligt tagit motsatt vändning. Ty ingen utförer med samma tillförsigt som han uttänker sina planer, utan rådpläga vi med säkerhet men blifva efter i gerningen af fruktan.

CXXI.

Men vi väcka nu kriget emedan vi äre förolämpade och hafva grundade klagomål. Och när vi utkräft hämd af Athenarne, vilja vi i rättan tid åter ända detsamma. Men af många anledningar är det sannolikt att vi få öfverhanden, först och fremst emedan vi äre dem öfverlägsna i styrka och krigserfarenhet, sedan derföre, att vi alla lika gå dit pligten bjuder. En sjömakt, (i en sådan består deras styrka) skola vi utrusta oss, så väl af de enskilda staternas egna medel, som ock af de i Delphi och Olympia befintliga skatter. Ty om vi göre ett lån, skole vi vara i stånd, att genom högre sold vinna ifrån dem deras fremmande sjömän. Ty Athenarnes makt är mera köpt än fosterländsk. Men vår lider sådant mindre, emedan den beror mera på manskap än penningar. Genom en enda sjöseger, vunnen af oss, äro de sannolikt förlorade; men om de skulle hålla längre ut, så skole vi hafva mera tid på oss att öfva oss i sjöväsendet. Och hafva vi en gång kommit lika långt i skicklighet, så skola vi säkert genom vårt mod få öfverhanden. Ty det goda vi ega af naturen, kunna de icke vinna genom öfning; men hvad de äro framför oss i erfarenhet, det böre vi tillvinna oss genom flit. Men de erforderliga penningarna skole vi anskaffa; och visst skulle det vara underligt, om, under det deras bundsförvandter ej vägra att lemna skatt till befordrande af egen träldom, vi, för att hämnas på våra fiender och rädda oss sjelfva, ej skulle vilja göra omkostnader, i synnerhet då det gäller att derigenom skydda mot en fiende de skatter, som oss fråntagna, just skulle blitva medlet till vårt förtryck.

CXXII.

Men äfven andra utvägar till krigets förande äro oss för handen; nemligen bundsförvàndternas affall, hvilket gör en synnerlig förminsknig i de inkomster, genom hvilka Athenarne äro mäktiga, samt insperrandet af deras område genom befästningar, jemte mycket annat, som man ej nu kan förutse. Ty kriget går minst af allt efter uträkning, utan ut-

vecklar ur sig sjelf mycket efter omständigheterna. Den som lugnt med detsamma umgås, han står sig; men den som rusar åstad, lider ofta stor afbräck. Betänkom äfven, att om en eller annan af våra stater hade gränstvister mot jemnlika motståndare, så kunde det väl fördragas; men nu äro Athenarne oss samteliga vuxne, och vida starkare än hvar stat för sig. Så att om vi ej alla samfäldt, och hvart och ett folk, och hvar och en stad särskildt, i enig anda, värja oss emot dem, så skola de utan besvär kufva oss skingrade; och vårt nederlag, det må man väl veta, så hårdt det ock må vara att höra, skall medföra ingenting mindre än rentaf träldom. Att ens sätta sådant i fråga är nesligt för Peloponnesus, och nesligt att så många städer skola lida våld af *en*. Genom hvilket vi antingen skulle anses lida med rätta, eller fördraga af feghet, samt visa oss sämre än våra fäder, som befriat Hellas. Men vi stadfäste icke en gång den frihet de förvärfvat, utan låte en enda stat sätta sig upp som sjelfherrskare, under det vi berömma oss af att störta sjelfherrskare i hvarje samhälle särskildt. Och vete icke, att slikt aldrig är skildt från tre de största eländigheter, oförstånd, feghet och håglöshet. Derigenom att J ej hafven sökt undfly dessa, hafven J öfvergått till den för de flesta högst skadliga öfverklokheten, hvilken, deraf att den bringar många på fall, har erhållit det motsatta namnet oklokhet.

CXXIII.

Dock hvarföre skulle vi, längre än närvarande tillfälle fordrar, tadla hvad som redan är skedt? Men för framtidens skuld måste vi komma det närvarande till hjelp med mycket arbete. Det är en fädernesed hos oss, att med mödor förvärfva heder, och J bören ej bortbyta denna plägsed, ehuruväl J något litet öfverträffen dem i rikedom och makt. Ty det är ej rätt, att hvad man i fattigdom förvärfvat, i välmåga förspilla. Utan måsten J med god förtröstan draga ut i kriget, heldst en Gud, som sjelf lofvat hjelpa Er, tillstyrkt det, samt då hela det öfriga Hellas, dels af fruktan, dels för egen vinnings skuld, skall understöda oss. Icke heller

bryten i stilleståndet — ty detta anser Guden, som uppmanat Er att kriga, för redan öfverträdt — utan snarare skolen J skydda det brutna fördraget. Ty de bryta ej förbund, som värja sig, utan de, som först anfalla.

CXXIV.

Då det således på allt sätt är fördelaktigt för Er att börja kriget, och då vi alla samfädlt tillstyrka det, särdeles som det står fast, att det är gagneligt så för städer som enskilda, så dröjen ej att förskaffa hjelp åt Potidäerna hvilka äro Dorer och belägras af Joner, (förr hände altid motsatsen) och dröjen ej att fullfölja de öfrigas frihet. Ty det är icke möjligt att längre låta dem vänta, och att se på huru några redan förorättas och andra, (särdeles om det blir kunnigt att vi hållit sammankomster men ej våga värja oss) ej mycket sednare gå samma öde till mötes; utan mågen J, bundsförvandter, öfvertygade att nödens stund är för handen och att hvad vi yrke är bäst, rösta för kriget; ej fruktande för ögonblickets onda, utan sträfvande efter den deraf följande fullkomliga freden. Ty genom krig stadgas freden fastare; men att för lugnets skull ej kriga, är ej lika fritt från faran. Och må vi, väl öfvertygade, att den stad som i Hellas upphäft sig till sjelfherrskare, hotar alla lika, så att den redan beherrskar en del och är i begrepp att underlägga sig den andra, må vi, öfverfalla densamma och betvinga den. Och så vilja vi för framtiden både sjelfva bo i fred och befria de förslafvade Hellenerna. Så talade Corinthierna.